

Oikaisuvaatimus toimialuejohtaja Mervi Kosken viranhaltijapäätökseen 11/2024 Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviida-vastuuyksikön (37070) lakkauttaminen

Reisjärven kunnanvaltuusto pyytää Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitusta kumoamaan ja palauttamaan uudelleen valmisteluun Mervi Kosken viranhaltijapäätöksen 26.4.2024 11/2024, Ikäihmisten Oulun eteläisen alueen lähi- ja aluepalvelujen (PA380) arviointi- ja kuntoutusyksikkö palvelut vastuualueen (VA3830) Arviida- vastuuyksikkö (37070) lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen edellä esitetyin perustein. Reisjärven kunnanvaltuusto hakee toimenpidekieltoa Pohjois-Pohjanmaan aluehallitukselta viranhaltijapäätökseen 11/2024 Mervi Koski 26.4.2024. Lisäksi Reisjärven kunnanvaltuusto pyytää saada lisäselvitykset kokonaisvaikutuksista ja riskiarvioinnista sekä päätöksen taustalla olevat tarkat taloudelliset kustannuslaskelmat.

Päätös, johon haetaan oikaisua

Ikäihmisten palvelut
Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut
Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

Viranhaltijapäätös 11/2024 Mervi Koski 26.4.2024

Asia: Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviida-vastuuyksikön (37070) lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviidan lakkauttaminen ja palveluiden siirto Reisjärveltä tarkoittaa, että päätöksessä ei ole huomioitu väestön tarpeita, eikä palvelut ole lähellä asiakkaita, vaan päinvastoin. Perustelut tämän kohdalla ontuvat, sillä palveluiden saatavuus ja saavutettavuus palveluiden siirron myötä eriarvoistaa alueen asukkaat.

Viranhaltijapäätöksen perusteluissa todetaan, että turvataan palveluiden esteettömyys ja saavutettavuus. Reisjärven Arviidan kohdalla Pohteelta ei edellytetä kalliita investointeja, vaan kiinteistöstä vastaa Reisjärven kunta, joka on sitoutunut huolehtimaan kiinteistöistä ja tekemään vaadittavat korjaustoimenpiteet toimitilojen kunnossapitoon. Palveluiden siirto eriarvoistaa asiakkaiden lisäksi myös omaishoitajat, heidän mahdollisuutensa käyttää palveluita heikkenevät matkojen jo niistä aiheutuvien kustannustenkin takia. Omaisten mahdollisuudet vierailta kauempana ovat rajalliset mm. julkisen liikenteen puutteen vuoksi. Arviidan lakkautuksen myötä esteettömyys ja saavutettavuus heikkenee reisjärvisille asiakkaille.

Perusteluissa harhaanjohtavasta vedotaan erityisosaamiseen. Arviidan toiminta ei edellytä mitään sellaista erityisosaamista, mitä ei Reisjärven työntekijöillä ei ole. He ovat tähänkin saakka tuottaneet taloudellisesti ja tehokkaasti laadukasta palvelua. Jos näihin seikkoihin vedotaan, on syytä tarkastella Pohteen lähijohtamista, eikä henkilöstön erityisosaamista, sillä ennen Pohdetta ko. yksikkö tuotti laadukasta ja tehokasta lähipalvelua ammattiosaamisella. Lisäksi hoito- ja palvelukäytänteitä voidaan yhdenmukaistaa ilman, että voimavaroja suunnataan suuriin yksikköihin. Keskitetyissä yksiköissä palveluiden laatu heikkenee suuren henkilökunnan myötä ja asiakkaiden tuntemus heikkenee, ja näin ollen palveluiden laatu päinvastoin kärsii kuin paranee.

Kuten jo edellä on todettu, omaishoitajien vapaat on syytä järjestää omassa kunnassa lähipalveluna. Mikäli palvelut siirretään muualle isompiin yksiköihin, palveluiden saatavuus ja saavutettavuus heikkenee asiakkaan ja hänen läheisten näkökulmasta. Todennäköisesti laitostuminen kasvaa eikä kuntoutusta tapahdu. Kokonaisuudessa tämän päätöksen myötä iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva palvelu heikkenee olennaisesti, kun sitä tarkastellaan Reisjärven asiakkaan puolesta.

Tämän päätöksen myötä yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu Reisjärven asiakkaiden osalta, vaan asiakkaat asetetaan eriarvoiseen asemaan suhteessa muiden kuntien asukkaisiin terveydentilansa puolesta. Päätöksellä rikotaan asiakkaan itsemääräämisoikeuksia ja perustuslakia. Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaisesti ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Viranhaltijapäätökset Reisjärven palveluasumisyksikkö Honkalinnan ja arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviidan lakkauttamisesta ovat ristiriidassa sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuollon asiakaslain kanssa. Sosiaalihuollon asiakaslaki edellyttää aina asiakkaan edun mukaisia ratkaisuja palvelun järjestämistavan ja palvelun sisällön osalta. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesti asiakkaan etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimintatavat ja ratkaisut parhaiten turvaavat mm. asiakkaan ja hänen läheistensä hyvinvoinnin, läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet ja mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissa. Asiakkaan kuulemisesta ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Viranhaltijapäätöksessä ei esitetä kustannusvaikutuksia, vaikka niihin vedotaan päätöksessä. Lisäksi päätöksen perusteluissa puuttuvat kokonaisvaikutusten arvioinnit (lapsi, yritys, maaseutu, seniori). Lisäksi riskiarviointia päätöksen vaikutuksesta ei ole tehty. Nämä tulisi olla päätöksen liitteenä, joten päätös on puutteellinen. Pohde on jättänyt täysin päätöksen vaikutusten ulkopuolelle sidosryhmät, kuntien kanssa ei tehdä riittävää yhteistyötä, vaan kurjistetaan kuntien elinvoimaa ja asukkaiden elämää omien intressien pohjalta. Tällä päätöksellä tulee olemaan suuret vaikutukset koko alueeseen. On käyty ns. näennäisvuoropuhelua asukastilaisuuksissa, todellista vaikuttamismahdollisuutta päätöksiin ei ole ollut. Eli johtopäätöksenä päätös on valmisteltu puutteellisilla ja keuhkoilla perusteilla, joten se tulee kumota. Peruspalveluiden vahvistaminen mukaan lukien arviointi- ja kuntoutusyksikkö sekä ennaltaehkäisevä työ tuovat enemmän säästöä, kuin nämä lakkautuspäätökset.

On myös hyvä tapa tarkastella päätöstä kohtuusnäkökulmasta, onko todella näin, että yhden kunnan osaksi tulee kaikkien ikäihmisten palveluiden lakkautuminen (Honkalinna ja Arviida). Katsomme, että kuntaamme jäävät palvelut [kotihoido, yhteisöllinen asuminen Mansikka ja Palvelukoti Paavola (yksityinen palvelutuottaja)] eivät ole riittäviä kuntatasolla asukkaidemme näkökulmasta. Lisäksi tämän päätöksen myötä kunnastamme poistuvat laitostasoiset saattohoitopaikat kokonaan. Kotihoidon ja kotisairaalan toimesta tehty saattohoito ei ole riittävää kaikkien potilaiden kohdalla. On todettava, että henkilökunnan osalta yhdenvertaisuus ei toteudu verrattuna muihin kuntiin nähden, vaan ”pakkolähtö” muualle on heikentävä tekijä työn laadunkin kannalta.

On todettava, että uudet rakenteet eivät tuo henkilöstön riittävyyteen mitään taetta. Ei ole osoitettu, että henkilöstö siirtyisi palveluiden mukana, vaikka toimialajohtaja Mervi Koski on lehdistössä työntekijöihin vedonnutkin. Henkilöstön saatavuus ongelmat ovat olleet suuremmat isoimmista yksiköissä, samat sairastelupoissaolot jatkuvat oli yksikkö pieni tai suuri, eikä ammattiosaajia saada lisää isompiin yksiköihin, kun heitä ei ole saatavissa palvelutarpeeseen nähden riittävästi koko Suomessa. Reisjärven Arviida on osoittanut Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen aikana innovatiivista palveluiden kehittämistä yhdessä kotihoidon kanssa, joten tämä yhteistyön katkeaminen ko.päätöksen takia vie pohjaa pois myös kotihoidon toiminnalta Reisjärvellä.

Oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Reisjärven kunta
Kunnanvaltuusto
Reisjärventie 8
85900 Reisjärvi
reisjarvi@reisjarvi.fi
040 3008 111